

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

«تغییر در برنامه درسی ریاضی دوره ی ابتدایی؛ چرایی و چگونگی»

محمدحسین صفائی^۱؛ دکتر مجید علی عسکری^۲ و ام‌البنین نیک پی^۳

کلید واژه‌ها: برنامه درسی ریاضی، تغییر در برنامه درسی، تغییر در برنامه درسی ریاضی، تغییر در کتب درسی ریاضی ابتدایی

مقدمه

زمان در حال تغییر است. ما در عصر هیجان‌انگیزی زندگی می‌کنیم که به ما فرصت می‌دهد تا نه تنها بسیاری از پیشرفت‌ها را تجربه کنیم، بلکه کمک می‌کند تا آن‌ها را به طور مؤثری در مدارس به کار ببریم. این نشان می‌دهد که آموزش فرایندی پویا و پیوسته است. ما نیز باید یاد بگیریم که چگونه می‌توان به طور مؤثری با تغییرات جهانی آموزش و پرورش کنار بیاییم.

«کمیته‌ی مشورتی ملی در آموزش ریاضی آمریکا»^۴ (۱۹۷۵) در قسمتی از گزارش خود چنین می‌نویسد که: محتوای برنامه‌ها، تابع تغییرات پی در پی جامعه ما در همه زمینه‌هاست و نمی‌توان آن را تحت مجموعه‌ای از اهداف و مطلوبیت‌ها تثبیت کرد؛ باید به آن اجازه داد تا همراه با تغییرات اجتماعی و نسبت به آزمون‌های پیشین انسان و تکنولوژی واکنش نشان دهد، نسبت به زمان حال حساس باشد و امیدهایی برای آینده برانگیزد. با چنین نگرشی، پیداست که نمی‌شود هیچ برنامه قطعی و همیشگی پیشنهاد کرد.

با توجه به این گزارش هر کشوری به دلایل متفاوت و با توجه به نیازهای خود و چالش‌هایی را که با آن‌ها مواجه است و نیز تغییرات جهانی و اجتماعی، اقدام به تغییر در برنامه درسی خود می‌نماید. کشور ما هم از این نظر مستثنا نبوده و چالش‌ها و تحولات در زمینه‌های مختلف، ما را به سمت تدوین برنامه درسی سوق داد و در راستای آن، برنامه درسی ریاضی نیز تغییر نمود. وقتی برنامه درسی را در نظر می‌آوریم، ضروری است به کتاب‌های درسی نیز توجه کنیم، زیرا کتاب‌های درسی به عنوان ثابت‌های اولیه در برنامه‌های درسی محسوب می‌شوند و باید در سراسر کشور تدریس شوند. در این نوشتار هدف بررسی تغییرات برنامه درسی ریاضی دوره‌ی ابتدایی و دلالت‌های آن بر تغییر کتب درسی این دوره می‌باشد. برای دستیابی به هدف فوق سؤالات ذیل پاسخ داده خواهد شد:

- ۱- دلایل تغییر برنامه درسی ریاضی در دوره‌ی ابتدایی چیست؟
- ۲- رویکردهای حاکم بر این برنامه چیست؟
- ۳- چه شاخص‌هایی در تغییر کتب درسی دوره‌ی ابتدایی مورد توجه قرار گرفته است؟

روش

با توجه به هدف اصلی پژوهش، برای پاسخ‌گویی به سؤالات پژوهش از رویکرد توصیفی و متون کاوی و تحلیل محتوا استفاده شده است.

یافته‌ها

نتایج به دست آمده در پاسخ به سؤال اول نشان می‌دهد که موارد زیر باعث تغییر در برنامه درسی ریاضی شده است:

^۱ نویسنده مسؤول، دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه خوارزمی تهران، مدرس روش تدریس ریاضی دوره ابتدایی دانشگاه فرهنگیان مازندران (mohammad_8556@yahoo.com)

^۲ دانشیار دانشگاه خوارزمی تهران

^۳ کارشناس ارشد آموزش و پرورش تطبیقی، مدیر دبستان در آموزش و پرورش ناحیه دو ساری

^۴ - National Advisory Committee on Mathematical Education

- ۱- طراحی و تولید برنامه درسی و تدوین الگوی هدف‌گذاری خاص در این برنامه و همسو سازی برنامه درسی حوزه‌ی ریاضی با این برنامه
 - ۲- رشد و گسترش آموزش ریاضی به صورت جهانی و به دنبال آن، ارائه‌ی چالش‌های جدید آموزش ریاضی و عدم پاسخگویی برنامه قبلی به این چالش‌ها
 - ۳- تحولات و تغییرات اجتماعی و به تبع آن تغییر نیازها و انتظارات دانش‌آموزان
 - ۴- برقراری ارتباط میان ریاضی و زندگی روزمره، کسب مهارت‌های مدل‌سازی ریاضی و حل مسئله، رشد مهارت‌های تفکر و ...
 - ۵- نتایج مطالعات بین‌المللی ریاضی نظیر تیمز که بر اساس نتایج آن دانش‌آموزان ما از قدرت بالایی برای پاسخ‌گویی برخوردار نبودند.
- در ارتباط با سؤال دوم قابل ذکر است که: رویکرد برنامه درسی ریاضی در دوره‌ی ابتدایی آن نوع بینش و دیدگاه که دانش‌آموزان همگی توانایی کسب و کشف معارف بشری را به صورت فطری دارا هستند، مد نظر قرار داده است. رویکرد اصلی حاکم بر این برنامه یک رویکرد «فرهنگی- تربیتی» با تأکید بر حل مسئله از طریق محور قرار دادن یادگیرنده در بازسازی مستمر تجربه از راه مهارت‌های اکتشاف می‌باشد. (داودی و همکاران، ۱۳۹۱)
- در پاسخ به سؤال سوم، شاخص‌های کتب جدیدالتألیف ریاضی در دوره‌ی ابتدایی که مورد توجه قرار گرفته است به شرح ذیل مطرح می‌شود:

- ۱- توجه به راهبردهای حل مسئله و آموزش آن
- ۲- توجه به فرهنگ و تمدن ایرانی- اسلامی (تلفیق ریاضی با هنر)
- ۳- توجه به خواندن و نوشتن ریاضی (تلفیق ریاضی با فارسی)
- ۴- فعال نمودن دانش‌آموز در فرایند یاددهی-یادگیری (آغاز تدریس با طرح فعالیت برای دانش‌آموز)
- ۵- توجه به سبک‌های یادگیری دانش‌آموزان (سبک‌های دست‌ورزی، تصویری، کلامی)
- ۶- پرورش مهارت‌های تفکر و نمایش‌های مختلف مفاهیم
- ۷- توجه به همه‌ی حوزه‌های مربوط به ریاضی (جبر، اعداد، هندسه، اندازه‌گیری، آمار و احتمال و ...)

بحث و نتیجه‌گیری

به ادعای بیش تر برنامه‌ریزان درسی ریاضی، غایت یادگیری ریاضی، افزایش توانایی‌های شهروندی، توانایی‌های انتخاب‌گری و تصمیم‌گیری را شامل می‌شود؛ بنابراین به نظر می‌رسد تدوین استانداردهایی برای برنامه درسی ریاضی در سطح ملی برای تولید برنامه‌های درسی ریاضی منعطف، عمیق، مبتنی بر واقعیت و تسهیل‌گر یادگیری‌های آتی دانش‌آموزان کشور ضروری بوده است. در حقیقت، برای رسیدن به وضعیت مطلوب، به نقشه جامعی نیاز داشتیم که در آن، اهداف و ارکان برنامه درسی ریاضی مشخص شده باشند تا بر اساس آن‌ها، دیگر اجزای برنامه درسی ریاضی نیز شکل گیرند و از آن طریق، بتوانیم به برنامه درسی ریاضی متعادل در ایران برسیم. گرچه نباید فراموش کرد که به قول پل ترافتان^۱ «کار مربوط به تغییر برنامه‌ها، فرایند پایان‌ناپذیری است. این فرایند باید به طور مداوم از نظر محتوای مطالب ارزشیابی شود. روش‌های عملی کردن مضمون‌های مندرج در برنامه‌ها و همچنین تأثیر آن‌ها بر دانش‌آموزان نیز باید ارزشیابی شود.» (تروفون، ۱۹۸۰: ۹-۲۶).

منابع

داوودی، خسرو؛ رستگار، آرش و عالمیان، وحید (۱۳۹۱). کتاب معلم ریاضی اول دبستان. تهران: اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

¹ - paul R. Trafton

- National Advisory Committee on Mathematical Education. (1975). *Overview and Analysis of School Mathematics Grades K-12*. Washington, D.C.: Conference Board of the Mathematical Science.
- Trofton, Paul. R. (1980). *Assessing the Mathematics Curriculum Today*. In *Selected Issues in Mathematics Education* (ed. Mary Montgomery Lindquist). Chicago: National Society for the Study of Education; Reston, Va.: National Council of Trachers of Mathematics.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله